

Donderdag 7 januari 1915 – ochtendeditie

Familie van Belgische soldaten.

De consul van België voor de provincie Gelderland, te Tiel, heeft, naar De Tijd meldt, van de Belgische regering de opdracht ontvangen, na te gaan, welke familieleden van Belgische soldaten, die sedert 1 augustus jl. onder de wapens zijn, zich in de provincie Gelderland bevinden, ten einde aan hen een geregelde uitkering te kunnen doen.

De personen, die daarvoor in aanmerking komen, zijn; de echtgenote voor haarzelf en hun kinderen; de persoon die de kinderen verzorgt indien de militair weduwnaar is of uit de echt gescheiden; de vader en moeder of de overlevende van hen, indien de militair ongehuwd is; de grootouders of de overlevende van hen, die voor de militair heeft zorg gedragen; de persoon die zorg draagt voor verweesde broers en zusters van de militair, die jonger zijn dan 14 jaar of invalide; de moeder van het wettelijk erkende kind, dat militair is.

Om een uitkering te verkrijgen is het nodig, dat aan de consul worden medegedeeld: naam, voornamen en nummer van de militair, het jaar en de gemeente waarin hij voor de militia is ingeschreven, en de familiebetrekking tot degene, die de uitkering verlangt, met diens woonplaats in België. De familiebetrekking moet worden aangetoond door afdoende bewijsstukken of bij gebreke daaraan door geloofwaardige getuigenverklaringen of op andere aannemelijke wijze.

Rotterdam - Bezigheid voor Belgische vluchtelingen.

Men deelt ons mede:

Bij de grote vraag naar ondergoed hebben enige dames hier ter stede op kleine schaal een proef genomen, om Belgische vrouwen te laten

naaien voor hun ongelukkige landgenoten. Dat die aanvankelijke proef een groot succes belooft te worden, is te danken aan de onverwachte en niet genoeg te waarderen hulp van drie Amerikaanse heren, gezonden door de "Rockefeller foundation for war relief". De heren Jenkinson, dr. Rose en mr. Bicknell hebben als opdracht door heel Europa te reizen, om te zien, waar hulp het meest nodig is. In ons land gekomen, vonden zij ook hier grote nood, vooral ook onder de Belgische vluchtelingen door de gedwongen ledigheid. Zij zijn bereid hen te helpen, wanneer van hun kant de wil tot werken bestaat, en zij willen in Rotterdam een proef nemen, die als zij slaagt, over het gehele land zal worden voortgezet. Mislukt deze proef, dan trekken zij hun belofte terug.

Een comité heeft zich gevormd, bestaande uit bovengenoemde dames en de heer Jenkinson. Dit comité heeft in enkele dagen ruim 80 Belgische vrouwen in het Uraniumhotel aan het naaien en breien gezet. Met grote bereidwilligheid en dankbaarheid werken nu deze vrouwen voor hun landgenoten. Per dag worden er 75 stuks mannenkleden afgeleverd. 1/3 hiervan komt ten goede aan de vluchtelingen te Rotterdam; 2/3 hoofdzakelijk aan de geïnterneerde Belgische militairen. Alle kosten van naaimachines, stof enz. worden gedragen door de Amerikanen, die hierdoor indirect het land een grote dienst bewijzen, en aanspraak mogen maken op grote dankbaarheid. De commissie hoopt van harte, dat onze stad de hoge dank, die Amerika van Rotterdam heeft, niet zal doen verloren gaan en dat zij zich het in haar gestelde vertrouwen ten volle waardig zal tonen.

Geïnterneerden.

Gisteren zijn de Belgische soldaten, behorende tot het eerste en tweede linieregiment, uit de nieuwe kazerne te Harderwijk naar het interneringskamp overgebracht.

Belgische vluchtelingen.

Onder de Belgische vluchtelingen te Middelburg zijn, zo meldt de Middelburgsche Courant, nog enkele gevallen van tyfus vastgesteld.

De Amerikaanse levensmiddelen voor België.

Washington, 6 januari. De Amerikaanse gezant te Berlijn heeft de verzekering ontvangen, dat Duitsland de stoomschepen die uit de Verenigde Staten levensmiddelen naar Nederland vervoeren, om de Belgen te helpen, zelfs indien dit Engelse of Franse schepen waren, ongemoeid zal laten.

In verband met de gevangenneming van kardinaal Mercier ontlenen wij nog het volgende aan De Tijd:

Ook de drukker van het rondschrijven, hetwelk zijne eminentie kardinaal Mercier heeft uitgevaardigd, is door de Duitsers gevangen genomen, doch later weer vrijgelaten onder beding dat hij zich ter beschikking van de justitie blijft stellen. Hij zal zich hebben te verantwoorden. Deze drukker is de heer H. Dessain, de bekende uitgever der brevieren en katholieke kerkboeken, die van de paus het recht verkreeg, de titel "Drukker van de Heilige stoel" te voeren. De heer Dessain was sedert enige tijd waarnemend burgemeester van Mechelen en broer van de vorige burgervader.

Zodra de Duitsers er achter waren gekomen, dat de herderlijke brief per koerier in het aartsbisdom Mechelen was rondgezonden, werden soldaten in auto's uitgestuurd, om in alle pastorieën huiszoekingen te doen. Sommige geestelijken konden onder Duitse dwang slechts een commentaar geven op het schrijven, hetwelk hun belet was voor te lezen, anderen moesten de voorlezing staken tijdens de heilige mis, nog anderen werden gevangen genomen en na een verhoor over

de mate, waarin zij hadden deelgenomen aan de verspreiding, weer vrijgelaten.

In sommige dorpen zijn de pastoors uit de sacristie of de biechtstoel gehaald. Te Essen kon de deken aldaar tijdens de eerste heilige mis de brief voorlezen. Daarna moest hij hem in het bijzijn van de Duitse commandant aan de burgemeester overhandigen.

De vrijheidsberoving van de kardinaal gaat gepaard met de militaire censuur op geheel zijn verkeer. Het paleis is geïsoleerd en staat onder militaire bewaking.

Jongstleden zondag heeft de commandant van Brussel een onderhoud gehad met de kardinaal, hetwelk het karakter had van een verhoor.

In al de parochies rondom Mechelen en Antwerpen zijn schildwachten voor de pastoorswoningen geplaatst. Ook stonden vorige zondag in sommige kerken schildwachten met het geweer aan de voet bij de opgang der preekstoelen, om de voorlezing van de herderlijke brief te beletten.

Te Antwerpen moesten in enkele kerken de priesters, die het herderlijk schrijven wilden voorlezen, de kansel verlaten. Zij moesten verklaringen ondertekenen om dit ook de volgende dagen niet te doen. Alleen in de Sint Amanduskerk geschiedde de lezing regelmatig onder alle heilige missen.

In Duitsland is het volgende officieus communiqué verspreid: "Iedereen, anti of pro Duits, zal de kardinaal volkomen gelijk geven als hij in zijn herderlijk schrijven de burgerlijke bevolking in deze voor haar ongetwijfeld zeer moeilijke tijd troost inspreekt en haar tot kalmte maant. De kardinaal ziet echter de positie, de rechten en de

plichten van de kerk verkeerd in, wanneer hij zich met zijn herderlijk schrijven mengt in de politieke strijd der naties.”

Voor een geheel bijzondere aangelegenheid is dezer dagen te Rome aangekomen mgr. Deploige, opvolger van kardinaal Mercier als bestuurder van het filosofisch instituut te Leuven. Mgr. Deploige was de drager van documenten over de toestand in België, de verwoesting der universiteit te Leuven, naamlijsten der in alle Belgische bisdommen gefusilleerde priesters enz. Vóór zijn vertrek uit België had hij een lang onderhoud met kardinaal Mercier, die hem met een gewichtige zending belastte.

Uit Antwerpen.

In ons avondblad van zaterdag jl. is op gezag van bevoegde zijde gemeld, dat eerstdaags het postverkeer in de stad Antwerpen van overheidswege zou worden geregeld.

Hieromtrent weet Antwerpsche Tijdingen thans nader te berichten:

Een Duits bestuurder heeft vanwege zijn overheid opdracht gekregen de postdienst in Antwerpen opnieuw in te richten. Hij stelde zich daarvoor in betrekking met de hogere ambtenaren van onze post, die de briefdragers en bedienden bijeen riepen. Er hebben tot nu toe reeds tal van vergaderingen plaats gehad, waarop de toestand werd uiteengelegd en besproken.

Onze postbedienden zouden enkel werken voor onze bevolking en betaald worden met de opbrengst der postzegels, aangevuld door andere geldmiddelen. Zij zouden also ongeveer hun vroeger salaris bekomen.

De briefdragers stelden zich in betrekking met L. Franck, voorzitter der intercommunale commissie. Deze gaf hun de raad goede

voorwaarden te verzoeken bij de overheid. Ook de handelskamer was van oordeel, dat de postdienst er nodig was, en diende heringericht te worden.

Na tal van onderhandelingen met de Duitse overheid, hebben de postbedienden en briefdragers er in toegestemd het werk te hernemen.

Allen zullen echter nog niet aan het werk kunnen gaan. Men begint eerst met het middenbureel (Groenplaats), dat men nu in orde brengt, om later meer uit te breiden. Zij echter die werken, zullen 25 procent van hun loon afstaan voor degenen die nog niet kunnen werken. Hoogstwaarschijnlijk zal men tegen 15 dezer met alles klaar zijn en zullen verzendingen kunnen gedaan worden. Tot nader order zal men in het begin nog maar alleen mogen verzenden: dagbladen, postkaarten en open brieven, en dan nog niet naar alle plaatsen.

Het Duitse bestuur te Antwerpen maakt bekend, dat het grensverkeer dagelijks slechts van 8 uur 's ochtends tot het invallen der duisternis is toegelaten.

Ieder moet van een geheel lege pas voorzien zijn, die afgegeven wordt in het centraal bureel voor passen te Antwerpen. Ieder die zonder pas de grens over wil wordt teruggezonden of in hechtenis genomen.

In tegenspraak met het bericht, dat in België door de Duitsers het gehele spoorwegverkeer hersteld is, wordt ons gemeld, dat in de provincie Luik geen enkele spoorweg in gebruik is. Zelfs de dienst tussen Luik en Brussel en ook de overige dienst geschiedt door de Buurtspoorwegen waarop Belgisch personeel dienst doet.

Sedert enige dagen mogen ook deze trams na 8 uur 's avonds de grens niet meer over en zo zien de reizigers, die per middagtrein naar

Maastricht willen terugkeren en in Herstal op de tram uit Luik moeten wachten, die meestal te laat is, zich genoodzaakt in Bassenge te blijven, omdat de tram, waarin men moet overstappen, niet op de aansluiting wacht, omdat hij dan niet meer vóór het vastgestelde uur de grens over zou zijn.

Uit het land van Luik wordt gemeld:

In de kolenmijnen te Wandre zijn nu ongeveer 400 arbeiders aan het werk getogen. Al werken zij slechts 4 dagen per week, ze verdienen tenminste zoveel, dat ze zichzelf kunnen onderhouden.

Er is genoeg vraag in Nederland naar de magere antraciet, die daar wordt gewonnen. Aan twee firma's wordt geregeld verzonden. Industriekolen zijn er niet te krijgen.

Het spoorwegongeluk bij Kapellen.

Wij hebben gemeld dat de "onzijdige" trein, die zondag jl. te half drie uit Roosendaal was vertrokken, zowat een uur later, ter hoogte van Kapellen, een ernstig ongeluk heeft gehad. Door een wissel heen was hij op een andere trein gelopen, met het gevolg dat er 6 doden, 7 zwaar- en 32 lichtgewonden waren.

De Nieuwe Gazet meldt hierover het volgende:

Zondagnamiddag rond half vier is even voorbij de statie Kapellen de trein, die de verschillende forten met elkaar verbindt, dwars op de reizigerstrein van Essen gebotst. Een wagen, waarin zich een dertigtal mensen, deels handelsreizigers, deels terugkerende vluchtelingen, bevonden, werd in splinters gedrukt. Meer dan honderd Duitse soldaten waren kort na de ramp ter plaatse, om de slachtoffers te verbinden en te vervoeren.

Een koopman uit Roosendaal vertelde ons, dat, terwijl hij in gesprek was met een ander koopman, het ongeluk zich voordeed en hij onder zijn wagen lag, die als een sigarenkast ineengedrukt en verbrijzeld was. "Ik waande me verloren, toen ik opeens tot bezinning kwam en tot mezelf zegde: Goddank, ik leef nog." De man, die voor zaken naar Brussel reed, was aan handen en hoofd licht gekwetst, en achtte zich gelukkig, er nog zo goed van af gekomen te zijn.

Met andere gekwetsten werd hij, na eerst in het lazaret van de Statiestraat voorlopig verbonden te zijn, per auto naar het gasthuis van Antwerpen overgebracht.

Van vijf Duitse aken.

De vertegenwoordigers van een Duitse onderneming te dezer stede doen ons het volgende verhaal van hun lotgevallen en wederwaardigheden bij hun in België gedane pogingen om vijf rijnkolen onder Duitse vlag, die bij het begin van de oorlog, op 4 augustus, met circa 8100 ton door de Belgen buit verklaard waren, weer door Nederland naar Duitsland terug te brengen.

De aken waren op 28 en 29 juli, vóór het uitbreken van de oorlog tussen Duitsland en België, van Vlissingen naar Zeebrugge gesleept, waar vier van deze schepen circa 6600 ton kolen aan de cokesfabriek der Rombacher Huettenwerke moesten lossen. Eén schip, met ca. 1500 ton was voor de cokesfabriek in Zandvoorde bij Oostende bestemd. Daar inmiddels de oorlog uitbrak, werden alle kolen der in Zeebrugge liggende schepen, zowel als de schepen zelf, door de Belgische staat in beslag genomen en direct naar Brugge gestuurd, waar deze kolen op wagons verder het land in werden verzonden. Het in Zandvoorde liggende schip werd ook leeg gemaakt en eveneens in beslag genomen.

Daar de Belgische staat de schepen niet wilde teruggeven, moesten wij natuurlijk geduldig wachten, hoe de oorlog zou aflopen. Zoals wij later van bewoners van Zeebrugge vernamen, heeft men op het punt gestaan de schepen naar Engeland te brengen. Sleepboten voor deze schepen hebben in Zeebrugge gereed gelegen.

Toen nu de Duitsers bezit hadden genomen van Oostende en Westende, begaven wij ons eerst persoonlijk naar de hoofdcommandant in Brugge. Deze liet echter de schepen nog niet los, daar hij ze nog moest gebruiken. Enige tijd later hernieuwden wij onze poging en ontvingen deze keer een bewijs, dat de schepen vrijgegeven werden. Onze taak was natuurlijk nu, de schepen zo gauw mogelijk naar Nederland te halen.

Daar deze schepen in gewone tijden altijd van Vlissingen uit over zee naar Zeebrugge werden gesleept, ondernamen wij natuurlijk onze eerste poging van eerstgenoemde plaats uit. Op zondag 8 november verlieten wij 's morgens tegen tien uur de haven van Vlissingen en begaven ons eerst naar het op de rede liggende oorlogsschip Zeeland, waar wij een bewijs kregen voor een loods, die ons door het Hollandse mijnenveld zou brengen. Onder geleide van deze loods verlieten wij tegen elf uur de loodshaven en bereikten, na ongeveer twee uur gevaren te hebben, de grens van het Hollandse mijnenveld. Daar het nogal mistig was, kon onze loods de kentekens voor de mijnen niet zien en moesten wij dus noodgedwongen terugkeren. Verdere gelegenheid bood zich vooreerst niet meer aan, daar het weer slechter begon te worden. Daar onze boot onder Duitse vlag voer, hadden wij ook natuurlijk de kans, dat wij door een of ander Engels oorlogsschip, zo er toevallig een in de buurt was, zouden worden aangehouden. De enige weg, die ons nog overbleef, was daarom van Terneuzen af via Gent en Brugge, Zeebrugge en Oostende te bereiken.

Op woensdag 18 november verlieten wij Vlissingen en bereikten, na ons in Terneuzen van een pas naar Brugge voorzien te hebben, 's avonds Zelzate. Hier kregen wij 's morgens een zeeofficier en enige soldaten aan boord, die de pas van onze boot moesten zien. Verder vroeg men of wij kranten of wapens aan boord hadden. Na een ontkennend antwoord van ons, verlieten zij het schip en konden wij onze reis vervolgen en bereikten 's middags om één uur Gent. Na opgeschut te zijn naar het kanaal van Gent naar Brugge, voeren wij verder en bereikten 's avonds het plaatsje Aalter. De volgende dag bereikten wij om elf uur Brugge. Hier moesten wij ons natuurlijk weer van nieuwe passen voorzien voor Oostende en Zeebrugge. Ons plan was de schepen van Zeebrugge over zee naar Vlissingen terug te slepen. Wij begaven ons natuurlijk naar de Hauptkommandantur in Brugge, alwaar wij dan ook na veel moeite een pas verkregen voor onze schepen en wel als volgt: "Die Kaehne der R.S.G. duerfen weggechleppt werden, jedoch nicht ueber See." Daar het Belgisch scheepvaartreglement aangaf, dat de sluizen op het kanaal van Gent naar Brugge 85 m waren, en drie onzer schepen 90 m waren, besloten wij een tocht binnendoor te wagen met de twee kleinste van 80m. De reden, waarom wij geen permissie kregen om buitenom te varen lag daarin, dat alles door de Duitse marine was afgemijnd. Een loods hiervoor wilde men niet geven, daar de Duitsers de ligging van die mijnen niet wilden verraden. Wij begaven ons, na ons weer eerst van een pas voor binnendoor voorzien te hebben op weg naar Oostende, om het daar liggende schip eerst naar Brugge te halen. Wij bereikten de 21^e november 's avonds tegen donker deze plaats en konden natuurlijk die avond niets meer uitvoeren. Heel Oostende was zowat uitgestorven. Wij sliepen dan ook maar aan boord. Op de boulevard mocht men niet komen; deze was alleen voor militairen toegankelijk.

De volgende morgen eerst weer naar de Kommandantur, waar men ook weer eerst van Pontius naar Pilatus werd gestuurd eer men de aangewezen officier te spreken kreeg. Om elf uur konden wij met ons schip vertrekken, en tegen twee uur bereikten wij Brugge. De gehele nacht en de volgende ochtend kon men in Oostende duidelijk het schieten aan de IJzerlinie vernemen. Ook hoorden wij van de zee kant van Oostende uit zwaar geschutvuur, dat, zoals wij later vernamen op Engelse oorlogsschepen gericht was. 's Middags tegen half drie verlieten wij Brugge en stoomden naar Zeebrugge om de kleinste van de daar liggende aken eveneens naar Brugge te brengen. Wij begaven ons 's avonds nog naar de Kommandantur en kregen permissie om dit schip weg te slepen. De volgende dag, maandag 23 november, verlieten wij tegen 9 uur Zeebrugge en bereikten om elf uur Brugge. Doch, nauwelijks daar aangekomen, hoorden wij plotseling zwaar gedreun van de kant van Zeebrugge. Zoals wij later vernamen, was dit het eerste bombardement door de Engelse vloot. 's Middags tegen drie uur verlieten wij met twee schepen op sleeptouw Brugge, wij zagen nog een Taube achtervolgd door twee Franse vlieg machines, welke echter bij het naderen van Brugge beschoten werden en toen terugkeerden. Wij bereikten 's avonds met onze schepen nog het plaatsje Bloemendale. De volgende dag kwamen wij tegen twee uur te Gent aan. Wij brachten direct een schip in de sluis, daar wij natuurlijk het grootste belang hadden te weten, of de schepen wel in de sluis gingen. Hier bleek echter, dat de sluis heel wat groter was dan in het scheepvaartreglement vermeld wordt; zelfs de nog in Zeebrugge liggende schepen van ca. 90 m lengte konden hier schutten, ofschoon deze schepen voor en achter nauwelijks één meter van de sluisdeuren verwijderd waren en de deuren juist dicht en open konden.

De 25e november voeren wij met onze sleepboot terug en bereikten de volgende dag 's middags tegen twee uur Zeebrugge. Hier zagen

wij, dat het dorpje zwaar door het Engelse vuur geteisterd was. Vooral het gedeelte ten westen van het kanaal. Hieruit bleek, dat het om de sluizen van het kanaal te doen was geweest en om de cokesfabriek, welke achter het dorp gelegen is en welke de elektriciteit aan Brugge en omliggende plaatsen levert. Onze schepen, welke vóór de fabriek lagen, bleven gelukkig voor de kogels gespaard. Wel lagen er op het dek vele granaatscherven en granaatkogels. Zelfs een steen van 18 kg, welke uit een kaaimuur was geslagen, ging door de luiken van een onzer schepen heen en bleef op het vlak van het schip liggen, wat ontegenzegglijk pleit voor de deugdelijke afwerking der aan een Hollandse werf gebouwde schepen.

Van de cokesfabriek was alleen een schoorsteen neergeschoten, terwijl van het dorp verscheidene huizen geheel of gedeeltelijk verwoest waren. 's Middags tegen twee uur verlieten wij Zeebrugge met alle drie de schepen op sleeptouw. Wij waren toen met vijf man voor vier vaartuigen. In gewone omstandigheden heeft men voor zo'n vloot op zijn minst dertien man nodig. De tocht liep echter nogal goed af en wij bereikten de volgende morgen tegen negen uur Brugge. Wij hadden 's nachts halverwege Zeebrugge en Brugge geslapen. Nadat wij de davits der schepen hadden afgetuigd, daar deze te hoog waren voor de elektrische draden en vaste bruggen, brachten wij de schepen 's avonds alle naar Steenbrugge.

Toen wij de volgende morgen hulp hadden gekregen van een tweede sleepboot, begaven wij ons verder op weg naar Gent en wij bereikten deze plaats de 30^e november. Nu kwam de grootste moeilijkheid. Op de vaart van Gent naar Zelzate zijn twee grote zware draaibruggen en wel in Langerbrugge en Terdonk. Deze waren door de Belgen ondraaibaar gemaakt, d.w.z. in Langerbrugge had men de elektrische leiding en enige kamwielen van het draaiwerk weggenomen. In Terdonk had men alle balanswielen weggenomen en stond deze brug

alleen nog op haar as. Daar onze schepen leeg waren en dus niet onder die bruggen door konden, kregen wij van de Duitse overheid permissie, dat wij deze bruggen op eigen risico mochten openen. In Langerbrugge ging dit al heel gemakkelijk, wij trokken de brug met onze sleepboten open, sleepten toen alle schepen erdoor en trokken toen de brug weer dicht. In Terdonk ging dit echter niet zo gemakkelijk. Toen wij de brug een eindje geopend hadden en deze nog aan weerskanten steunde, ging de brug plotseling sterk hellen, hetgeen ook wel te begrijpen was, aangezien men alle balanswielen er onderuit had gehaald en de brug dus enkel op haar as steunde. Daar deze brug zo ongeveer een waarde had van 600.000 frank en alle verantwoording voor ons was, moesten wij dus, om ongelukken en schade te voorkomen, het verder opendraaien staken. Wij beraamden toen weer een ander plan en lieten de schepen nu, bij wijze van spreken, onder de brug doorduikelen, daar de schepen voor en achter het hoogste waren. Wij pompten eerst ruim 1 vol met 300 ton water. Sleepten het schip daarna onder de brug, pompten toen ruim 1 weer leeg en ruim 2 weer vol. Vervolgens werd het hele schip onder de brug doorgesleept en ruim 2 leeggemaakt. Dit werk duurde met deze vijf schepen ongeveer een hele week. Verdere moeilijkheden ondervonden wij niet meer, alleen in Zelzate, waar wij alvorens de grens te kunnen passeren, tweemaal voor passen naar Gent terug moesten. Op 10 december bereikten wij het Hollands grondgebied, zonder dat de schepen noemenswaardige schade hadden gekregen.

Donderdag 7 januari 1915 – avondeditie

Parijs, 6 januari. Officieel: Vrij levendige beschieting met geschut heeft plaats gehad in de streek van Zillebeke.

De Duitsers in België.

Sluis, 7 januari. Er is hier onder de welgestelde vluchtelingen uit Heist, Knokke, Brugge enz. grote onrust gewekt door de verhalen over de wijze, waarop de Duitse bezettingstroepen vaak huishouden in hun verlaten villa's en patricische woningen. Zoveen sprak ik een heer, die in Brugge woont en als vluchteling in Sluis verblijft. Hij had verlof gevraagd en gekregen van de Duitse kommandantur om zich te overtuigen van de toestand van zijn woning. Met de motorboot van vier uur was hij er gisteravond door het kanaal heengegaan, onder militair geleide. Hij vond de benedenverdieping door officieren, de bovenverdieping door soldaten bewoond. Diefstal of opzettelijke vernieling constateerde hij niet, wel leefden de heren in zijn salon met zo weinig égards, dat weggeworpen brandende sigaren en sigaretten gaten in de tapijten hadden gebrand. Ook de lopers waren gehavend door de soldaten, die op hun met pennen geslagen laarzen de trap op en neer gingen. De wijnkelder bleek duchtig te zijn aangesproken, vooral het champagnevat. Als souvenir werd de eigenaar een foto van zijn salon aangeboden, waar een kleine kerstboom voor de Duitse bewoners had gebrand. "Weihnachten 1914", schreef een der officieren er achter!

Het verzoek van de eigenaar om zijn schoonouders, die naast hem wonen, te bezoeken, werd aanvankelijk afgeslagen. Later kreeg hij verlof om er te gaan eten, mits in gezelschap van een Duitse wacht. 's Nachts werd hij weer onder geleide teruggebracht. Zijn huis ligt buiten de stad Brugge. Van hoe het daar toegaat had hij niets kunnen horen of zien.

Een villabewoner, die hier ook vertoeft, kwam een paar dagen geleden tot de overtuiging, dat men zijn hele huis, zijn wijnkelder, zijn bedden enzovoort leeggehaald had. Daarna waren de interieurs

vrijwel vernield. Duitse soldaten hadden, om aan geld te komen, zijn kolenvoorraad verkocht aan arme mensen.

In het naburige Vlaamse dorp Middelburg heerste grote verslagenheid, omdat vrijwel alle voorraden levensmiddelen, paarden en vee werden opgeëist. Verschillende boeren waren gevlucht met hun koeien, waarmee zij in de buitenlucht overnachtten.

Van onverdacht betrouwbare zijde werd mij het gerucht bevestigd, dat Belgische arbeiders tegen hoog loon voortdurend bezig zijn rondom Antwerpen loopgraven te maken. Als die diepe geulen gereed zijn worden ze afgezet, niemand mag ze dan meer naderen. 's Nachts worden ze dicht geworpen. De gissingen, die men aan dit geheimzinnige doen verbindt, schijnen mij te vaag om ze u over te brengen.

De nood in België.

Londen, 7 januari. De voorzitter van de Belgische ondersteuningscommissie is van een rondreis in België teruggekeerd. Hij beschreef de uitgebreide maatregelen tot voeding van de bevolking onder gemeenschappelijke leiding van Amerikanen en Belgen met vijftigduizend helpers. De commissie verstrekt brood aan 5.600.000 mensen tot een gezamenlijk bedrag van 700.000 pond per maand en aan 1.400.000 geheel behoeftigen tot een bedrag van 500.000 pond per maand. De laatste categorie is geheel afhankelijk van de liefdadigheid van Europa. Het rijke België is nu arm en leeft van een rantsoen van 10 ons brood per dag. Meer dan honderd miljoen pond meel is er maandelijks nodig en de voorraden zijn nauwelijks voldoende om aan de vraag te beantwoorden.

De voorzitter uitte zijn warme waardering voor de welwillendheid van de Nederlandse autoriteiten, die het transport hadden vergemakkelijkt.

In de Daily Telegraph schat een deskundige de beschikbare voorraad tarwe in de wereld buiten Duitsland en Oostenrijk-Hongarije op 12 tot 15 procent boven de vraag.

Belgische vluchtelingen.

Hedenmiddag vertrekken 450 Belgische uitgewekenen per extra trein van Den Haag naar Hoek van Holland om van daar per extra boot van de Great Eastern naar Engeland te gaan.

De oorlogstoestand.

De bulletins, die dagelijks over het krijgsbedrijf op het westelijk oorlogsterrein worden gepubliceerd, zo van Franse als van Duitse zijde, zijn gelijk aan de bladeren van een boom. Geen is er volkomen gelijk aan de andere, zij wijken van elkaar af in alle onderdelen, en toch zijn het allemaal bladeren van dezelfde boom, talloze variaties op hetzelfde thema. Er is dit gebeurd en er is dat gebeurd, maar per slot van rekening is het hetzelfde gebleven. Zij leveren voorts belangrijk studiemateriaal voor psychologische tekstkritiek, het vak dat eenieder, zij het ook niet stelselmatig wetenschappelijk, pleegt te beoefenen, getuige de Nederlandse spreekwijze: "Ik weet wie het zegt."

De bondgenoten meldden gisteren enige vorderingen in de duinen tegenover Nieuwpoort en in de streek van Sint Joris. Wij zetten in ons overzicht van gisteren uiteen, dat hiermee waarschijnlijk bedoeld was de streek ten zuidoosten van Sint Joris, om de troepen in die buurt even dicht de IJzer te doen naderen als de afdeling die tot het steunpunt Sint Joris was doorgedrongen, ter voorbereiding wellicht

van een aanval op het punt waar de weg Sint Joris-Mannekensvere over de IJzer leidt.

Deze opvatting wordt bevestigd door het Franse communiqué van gisterenmiddag 3 uur, dat aldus begint: "De vijand heeft zonder succes twee aanvallen ondernomen, een in de duinenstreek en een ten zuidoosten van Sint Joris." (In ons ochtendblad staat abusievelijk vertaald: twee aanvallen in de duinenstreek ten zuidoosten van Sint Joris. Ten zuidoosten van Sint Joris liggen geen duinen). Deze tegenaanvallen der Duitsers, zeggen de Fransen, hadden geen succes. Dit betekent, naar wij veronderstellen, geen positief succes, in zover de bondgenoten hun veroverde stellingen behielden. Of zij ook geen negatief succes hadden kan pas blijken als de bondgenoten hier ondanks de Duitse tegenaanvallen hun opmars kunnen voortzetten. Intussen wordt door dit bericht weer eens bevestigd, dat weliswaar de bondgenoten de IJzerovergangen bij Nieuwpoort en Diksmuide hebben bezet, maar tussen de twee plaatsen in nog niet geheel over de IJzer zijn teruggedrongen.

In de streek van Zillebeke, dat is een 3 km ten oostzuidoosten van Ieper, melden de Fransen in hun jongste communiqué vrij hevig geschutvuur. In de laatste dagen zijn er berichten gepubliceerd, dat de Duitsers een nieuwe aanval op Ieper voorbereiden. De betrouwbaarheid van die berichten kunnen wij niet controleren. In hoeverre deze kanonnade als een inleiding van die aanval kan worden beschouwd, moeten wij dus in het midden laten. Willen de Duitsers werkelijk de bondgenoten van de IJzerlinie doen wijken, dan hoeft een aanval op Ieper van hun kant geenszins te verwonderen.

Kardinaal Mercier.

Naar ons uit zeer goede bron wordt verzekerd, kan het dezer dagen verspreide bericht, dat kardinaal Mercier en verschillende Belgische

priesters gevangen zijn genomen of in hun woningen bewaakt worden, met de meest mogelijke stelligheid worden tegengesproken.

In de Daily Chronicle geeft Beer verslag van een gesprek met Vandervelde, de socialistische Belgische minister, dat hij heeft gehad. Beer is jarenlang Londens correspondent van de Vorwärts geweest. Daarna heeft hij in het Duits een geschiedenis geschreven van het socialisme in Engeland. Geen Engels werk heeft het zo goed en zo volledig gedaan, zegt de redactie van de Daily Chronicle.

In het verslag komt deze uitlating van Vandervelde voor: "Tot het laatste ogenblik geloofde niemand in België, dat Duitsland ons grondgebied zou schenden. Na het Agadir-geval in 1911 nam de Belgische regering, op verzoek van de Franse en de Engelse regering, de nodige maatregelen om de onzijdigheid van ons land te verdedigen. Toch waren wij er zeker van, dat er geen schending van de zijde van Duitsland zou geschieden."

Ook antwoordde Vandervelde op de vraag, welke invloed de oorlog op het socialisme zou hebben: "Wat België betreft, ben ik zeker dat wij vooruit zullen gaan. De krachtige verdediging, die onze arbeiders en socialisten hebben geleverd, heeft heel wat vooroordeel tegen het socialisme ontwapend. Zelfs de conservatiefste Belgen hebben ingezien, dat socialisme geen verraad betekent. Ik heb in de loopgraven onze soldaten toegesproken en hen aangespoord hun plicht te doen, als socialist en als burger beide, als strijders voor sociale rechtvaardigheid en nationale vrijheid. Indien de oorlog het militarisme knakt, zal een van de hinderpalen op de weg van de socialistische vooruitgang zijn opgeruimd."